

RAADSINFORMATIEBRIEF

Van

college van burgemeester en wethouders

Vergadering van

12 april 2022

Kenmerk

Z/22/043487 / D/22/057597

Portefeuillehouder

Tymon de Weger

Portefeuille

Energietransitie

Opsteller

Greven, Hanny

Onderwerp

Demonstratie-zonnepark Veenboeren in beweging

Kennisnemen van

Demonstratie-zonnepark Veenboeren in beweging

Inleiding

De gemeente Woerden heeft, mede namens initiatiefnemers provincie Utrecht en Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, de opdracht verstrekt voor het opzetten van een demonstratieproject zonne-energie in het veenweidegebied bij Kamerik/Kanis. Dit project 'Veenboeren in beweging' is een vervolg op het participatief gebiedsproces 'Veenweiden in beweging', dat heeft plaatsgevonden in de periode 2019 - 2021 (zie ook raadsinformatiebrieven D/21/045025).

Bodemdaling in het veenweidegebied heeft niet alleen grote invloed op de verdien capaciteit van boeren, maar ook op het klimaat en de omgevingskwaliteit. Het vervolgproject 'Veenboeren in beweging' doet nu onderzoek naar energielandschappen als handelingsperspectief voor de boeren in het veengebied. De vraag is of zonne-energielandschappen een positieve economische impuls kunnen geven aan de agrarische bedrijfsvoering in het veenweidelandschap, en of een zonne-park zou kunnen helpen tegen bodemdaling, door het veen onder de zonnepanelen te vernatten waardoor de bodem niet inklinkt. Daarom wordt een demonstratieproject gestart om te onderzoeken wat de effecten zijn van zonne-parken op onder meer natuur, biodiversiteit en landschap. De uitkomsten worden gebruikt om in de toekomst keuzes te maken voor zonne-energie in het open landschap ten noorden van Woerden.

Kernboodschap

Het demonstratieproject 'Veenboeren in beweging' bevindt zich in de opstartfase. Onderzocht zal worden wat het effect is van een zonnepark op met name bodemdaling, op welke wijze een zonnepark in het veenweidegebied landschappelijk het best ingepast kan worden en of dit een potentieel alternatief verdienmodel kan zijn voor de agrariër. Voor dit onderzoek worden drie locaties in het veenweidegebied onderzocht en uitgewerkt. Eén van deze locaties wordt daadwerkelijk gerealiseerd (oplevering 2023). De voorbereidingskosten worden betaald vanuit de Regio Deal bodemdaling Groene Hart.

Het college heeft een voorkeur voor een demonstratieproject met een looptijd van maximaal 10 jaar. De definitieve keuze van de looptijd hangt af van de financieringsmogelijkheden voor dit demonstratieproject. Ook hangt de looptijd af van de

benodigde duur van de monitoring om voldoende onderzoeksresultaten te krijgen. Dit wordt verder uitgezocht en de raad wordt hierover in een later stadium geïnformeerd.

Uitvoering van het project

Gemeente Woerden is opdrachtgever, namens de provincie Utrecht en het waterschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR). Voor het project is een externe projectleider aangetrokken via het bureau Eelerwoude. Verder nemen in de ambtelijke projectgroep vertegenwoordigers van provincie, waterschap en gemeente Woerden deel. Vanuit gemeente Woerden zijn een adviseur bodemdaling, een landschap-/stedenbouwkundige en adviseur energietransitie betrokken.

Opzet van het project is een demonstratie-zonnepark ter grootte van ca 0,25 ha. Het is de bedoeling om van het project te leren over de effecten op bodemdaling, biodiversiteit, weidevogels en het landschap. Om dit goed te monitoren wordt een nulmeting gedaan om te kijken of de aanleg van een zonnepark de biodiversiteit beïnvloedt. In het gebied wordt via gesprekken met stakeholders geïnventariseerd welke agrariër er met zijn grond mee wil doen in het demonstratieproject. De intentie is om drie locaties uit te werken, waarvan uiteindelijk één locatie gerealiseerd wordt.

Uitgangspunten voor selectie locatie

Het demonstratieproject Veenboeren in beweging heeft een aantal doelstellingen. Deze bepalen de uitgangspunten en selectiecriteria voor de locatie van het project. Bij de selectie zullen alle potentiële locaties beoordeeld worden op de onderstaande uitgangspunten (volgens een systeem soortgelijk aan een tender):

1. Tegengaan van bodemdaling

Directe aanleiding voor het project is het tegengaan van bodemdaling. Het demonstratieproject wordt gefinancierd vanuit de Regio Deal bodemdaling Groene Hart. Dit uitgangspunt is daarmee een randvoorwaarde. De gekozen locatie moet na het project informatie verschaffen of de aanleg van zonneweiden een bijdrage kan leveren tegen bodemdaling.

2. Zonne-energie als positieve economische impuls voor agrarische sector

Het project beoogt mede de agrarische sector te ondersteunen teneinde een financieel rendabele bedrijfsvoering te kunnen voeren. Belangrijk is ook om de huidige rol van agrariërs als landschapsbeheerder in stand te kunnen houden.

3. Landschappelijke inpassing

Bij de keuze voor een locatie gaat de voorkeur uit naar een ontwerp dat het beste past in de landschappelijke karakteristieken. Het 'Afwegingskader grootschalige energie' vormt hierbij het kader. Daarnaast dient de publicatie 'Landschappen van verlangen' ter inspiratie. Het project kan ook een voorbeeld vormen hoe om te gaan met zonnenvelden in het veenweidegebied in het kader van landschappelijke kwaliteit en inpassing. Voorkeur bestaat voor een opstelling die de minste negatieve effecten heeft op het bodemleven en de waterkwaliteit. Ook moeten de mogelijkheden voor waterberging worden onderzocht. De te kiezen locatie voor het demonstratieproject bevindt zich niet midden in NNN-gebieden noch in weidevogelkerngebieden. De locatie kan wel daaraan grenzen om het effect van zonnepanelen op weidevogels en op veenweide te onderzoeken.

Ten aanzien van water en ook vanuit het agrarisch gebruik is het interessant om te kiezen voor een plas-dras situatie. Zo kunnen we het effect op de waterkwaliteit monitoren en gaat het niet ten koste van waardevolle agrarische gronden.

4. Proces- en financiële participatie

Om potentiële locaties in beeld te krijgen zullen gesprekken gevoerd worden in het betrokken gebied (omgeving Van Teylingenweg, Kamerik/Kanis). De directe omgeving van een locatie zal betrokken worden bij de bouw van het zonnepark. De uitwerking van de procesparticipatie hangt daarom af van de locatie.

Financiële participatie, waarbij inwoners deel kunnen nemen in het project, is hier geen harde voorwaarde. Enerzijds omdat het binnen de kaders van het 'Afwegingskader grootschalige duurzame energie' een middelgroot project betreft en dat staat projecten <1 ha op een boerenerf toe. Anderzijds omdat dit een demonstratieproject betreft en door de looptijd mogelijk verliesgevend is.

5. Financiële haalbaarheid

Het project moet financieel haalbaar zijn, uitgaande van een langere looptijd dan het demonstratieproject. De (nabijheid van) netcapaciteit kan grote invloed hebben op de financiële haalbaarheid van het demonstratieproject. Het gaat echter om een project met een tijdelijk karakter, dat winst niet als primair oogmerk heeft.

Bestuurlijke besluitvorming

In het in 2021 vastgestelde 'Afwegingskader grootschalige duurzame energie' wordt onderscheid gemaakt tussen grote en middelgrote locaties voor opwekking van zonne-energie. Het project betreft in principe een zonnepark van ca. 0,25 ha en dat valt in de categorie middelgroot. De grootte van een dergelijk project is volgens het afwegingskader toegestaan voor eigen gebruik bij boerenbedrijven en in de linten, en hiervoor kan een omgevingsvergunning worden aangevraagd. Het verlenen daarvan is een bevoegdheid van het college.

Het college heeft de hiervoor opgestelde uitgangspunten vastgesteld. Met deze raadsinformatiebrief informeert het college de (nieuwe) raad over het demonstratieproject Veenboeren in beweging en over deze uitgangspunten. Indien gewenst kan er een themabijeenkomst gepland worden medio 2022 of 3e kwartaal om dit demonstratieproject toe te lichten. Het waterschap HDSR en de provincie Utrecht worden met deze informatiebrief gelijktijdig geïnformeerd.

Verdere uitwerking

In de komende maanden wordt het demonstratieproject verder uitgewerkt. Naar verwachting komt het college in het najaar bij de raad terug om de raad nader te informeren over de voorkeurslocatie.

Financiën

Dit demonstratieproject wordt gefinancierd met subsidie van de Regio Deal bodemdaling Groene Hart. De kosten drukken niet op de gemeentelijke begroting. Wel is er sprake van ambtelijke inzet, deze is opgenomen in het budget van cluster energietransitie voor 2022.

Vervolg

April/mei 2022: Informeren raad over demonstratieproject en uitgangspunten/selectiecriteria

April/mei 2022: Gesprekken met stakeholders in het veenweidegebied

Mei t/m juli 2022: Uitwerken kansrijke locaties

Okt 2022: Raad informeren over voorkeurslocatie

Nov 2022 t/m feb 2023: Vergunningverleningstraject

Bijlagen

-
